

Treball amb el text “Objectiu a millorar: la salut materna”

La infografia de novembre mostra la **taxa de mortalitat materna** per països agrupats segons l'Índex de Desenvolupament Humà (IDH). Aquesta taxa reflecteix el nombre de morts per causes relacionades amb l'embaràs per cada 100.000 nascuts vius. En aquest cas, per motius de claredat en el gràfic, hem dividit les xifres per 14 (la mortalitat més baixa, la dels països de desenvolupament humà molt alt), de manera que les xifres a representar són molt menors.

Dividim l'alumnat en sis grups. Repartim un text de l'annex fotocopiats a cada grup, i demanem que el llegeixin.

Han de treure tres o quatre idees que els hagin cridat l'atenció per diferents motius: sorprenents, cridaneres, preocupants, indignants, etc.

A més, poden buscar i ampliar la informació tant com vulguin.

Després, es posen en comú. S'aixeca una persona de cada grup per comentar als altres una de les idees que han apuntat. A la primera ronda, només es tria una idea per grup, de manera que tots els grups puguin expressar-se. El que aporta cada grup, s'escriu a la pissarra.

Un cop fets aquests passos, es passa a un torn d'intervencions, deixant que s'expressin lliurement sobre el que els sembla més important o el que més els ha impactat d'aquest document.

Annex

OBJECTIU A MILLORAR: LA SALUT MATERNA

Tenir salut no és solament l'absència d'afeccions o malalties. El concepte de salut és ampli, i mostra una manera de viure, realitzar-se i pertànyer a un grup en una societat concreta, que abasta la necessitat que es compleixin una sèrie d'elements:

- Serveis sanitaris (personal, centres sanitaris, medicaments...)
- Aliments adequats en quantitat suficient.
- Aigua potable i sanejaments.
- Educació.
- Capacitat i possibilitats per gaudir de l'oci i la cultura.
- Un entorn social que permeti el desenvolupament integral de la persona en tots els seus àmbits: físic, cultural i espiritual.

Salut i dona

Als països empobrits moltes dones no gaudeixen de bona part d'aquests elements, a la qual cosa s'afegeixen els problemes específics de la maternitat. Això porta al fet que cada minut, una dona perd la vida per causes relacionades amb l'embaràs, la qual cosa representa més de mig milió de vides perdudes cada any. I per cada dona que mor, trenta sofreixen malalties greus de diversa naturalesa.

Hi ha una sèrie de causes, que habitualment es donen unides, però que, per conèixer-les millor, es poden dividir en dos grans grups:

A- Biològiques o mèdiques: les complicacions en l'embaràs i en el part són la causa principal de les morts de les dones d'entre 15 i 49 anys. Els grans determinants d'aquesta alta mortalitat són les deficiències en l'atenció sanitària general i en els serveis d'atenció al part; per això el 99% de les morts es donen als països en desenvolupament. Aquests problemes mèdics es veuen agreujats per tot un seguit de deficiències en molts països:

- **Febles sistemes de salut:** La poca disponibilitat de serveis de salut adequats, sobretot en zones rurals o a les zones pobres de les ciutats. Això és un factor important que pot significar més elevats índexs de mortalitat materna i infantil, especialment si sorgeixen complicacions en el moment del part.
- A això s'uneixen les **infraestructures inadequades**. En primer lloc, les de transport, que impedeix a moltes dones arribar a molts d'aquests serveis en cas d'una emergència en el part.
En segon lloc, està la falta d'accés a serveis bàsics, com l'aigua i els sanejaments. L'accés a l'aigua i al sanejament bàsic és un dret humà i ha de considerar-se com una condició imprescindible del dret fonamental a la vida i com un element clau de les estratègies per millorar la salut materna.
- **Manca de personal mèdic**, un problema important a tots els nivells. La falta de personal fa que no es puguin tractar adequadament malalties que s'agregen durant l'embaràs, i que sovint els parts siguin atesos per llevadores tradicionals, moltes de les quals no estan preparades per atendre casos problemàtics.
- **La Sida i les Malalties de Transmissió Sexual (MTS)**. Les dones, per les seves condicions biològiques, pateixen les MTS en quantitats cinc vegades superior als homes. Les dones infectades, transmeten la malaltia als seus fills. A més, aquestes malalties poden produir complicacions addicionals en els embarassos i el post part que són la causa de moltes morts maternes.

B- Socials i culturals:

- **La desigualtat de les dones.** Aquest és un factor clau, ja que constitueix un dels principals obstacles per gaudir del dret a la salut. Moltes dones han de comptar amb el permís de l'espòs o els parents polítics per anar a un centre de salut, i sovint no poden decidir sobre tenir fills en un determinat moment.
Aquesta discriminació també es nota en el menor accés de les nenes a l'escola. A grans trets, una major educació millora la salut de les mares:
 - Les noies que van a escola solen casar-se més tard, normalment tenen menys embarassos o més espaiats i, en la mesura de les seves possibilitats, es procuren atenció en el part.
 - Les mares amb educació milloren la qualitat de vida de la seva llar, per la seva influència sobre la salut i nutrició de la família i en l'educació dels seus fills. Cada any d'educació que reben les mares, suposa una reducció d'entre un 5 i 10% en la taxa mortalitat dels menors de 5 anys.
- **L'alimentació**, que està unida a la desigualtat, la qual cosa fa que els aliments no es reparteixin equitativament en les famílies i les comunitats, i sovint, les dones i les nenes mengen pitjor que els homes. Moltes dones afronten majors riscos al llarg de l'embaràs i majors perills en el part a causa de l'alimentació insuficient.
- **Altes taxes de fecunditat:** Als països de baix desenvolupament humà, la taxa està en cinc fills per dona. Les dones que donen a llum molts fills, són especialment vulnerables a malalties i seqüeles.
- **La joventut de la mare:** Tots els problemes sanitaris inherents a la maternitat als països empobrits s'aguditzen quan les mares són molt joves. Quan les nenes són percebudes com un llast econòmic per a la família, el seu matrimoni forma part d'una estratègia per a la supervivència. El matrimoni precoç porta a les nenes al risc de quedar-se embarassades molt joves.

Mortalitat materna

Cerquem a la web el mapa amb els països del món segons l'IDH

<http://gestion.manosunidas.org/HtmlRes/Educacion/Files/Mapa%20IDH.pdf>

Expliquem a l'alumnat el concepte de l'IDH per classificar els països.

Tenint en compte aquesta classificació, mostrem la infografia i, a la vista de l'activitat anterior, reflexionem sobre el que ens mostra:

- Què ens suggereix veure els índexs de mortalitat materna dels quatre grups de països? Quines conclusions podem treure sobre la distribució de la mortalitat materna al món?
- Comenteu la frase “La pobresa és un factor de risc per a les dones”
- Veiem alguna relació si comparem les xifres d'aquest gràfic amb les dades de l'Índex de desigualtat de gènere de la infografia de setembre?